AP 10th Class SA1 Telugu Question Paper 2026-27

apboardsolutionsclass10.com — 28-10-2026 అధికారిక SA1 ఉత్తర్వు ప్రకారం

AP 10th Class SA1 Telugu Question Paper — 33 ప్రశ్నలు, జవాబులతో

సూచనలు: 3 గంటల 15 నిమిషాల్లో మొదటి 15 నిమిషాలు ప్రశ్నపత్రం చదవడానికి. అసలు పరీక్షలో 1, 26, 27, 30, 31 ప్రశ్నల్లో అంతర్గత ఎంపిక ఉంటుంది. ఈ పత్రంలో 30, 31 ప్రశ్నల్లో A, B రెండూ ఇచ్చాం.

ప్రతి విభాగం పూర్తిగా రాశాకే జవాబులు తెరవండి. 8 మార్కుల ప్రశ్నకు 12 – 15 నిమిషాలు ఉంచుకోండి.

విభాగం I — అవగాహన — 60 మార్కులు

పద్యం, గద్యం, ఉపవాచకం, పదజాలం, వ్యాకరణం. 1 నుంచి 25 వరకు ప్రశ్నలు.

కింది ప్రశ్నలకు సూచించిన విధంగా జవాబులు రాయండి. (3 × 8 = 24)

1వ ప్రశ్న పద్యం (శతక మాధుర్యం — BSE మోడల్ పేపర్-2 లో ఇచ్చిన పద్యం):

పలుచని నీచమానవుఁడు పాటిఁ దలంపక నిష్ఠురోక్తులం
బలుకుచునుండుఁగాని మతిభాసురుఁడైన గుణ ప్రపూర్ణుఁ డ
ప్పలుకులఁ బల్కఁబోవఁడు నిబద్ధిగ నెట్లన వెల్తికుండ దాఁ
దొలఁకుచు నుండుఁగాని మఱి దొల్కునె నిండుఘటంబు భాస్కరా!

1. పై పద్యానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి. **[8 మార్కులు]**

ప్రతిపదార్థం:
భాస్కరా = ఓ సూర్యదేవా!
పలుచని = అల్పమైన బుద్ధి గల
నీచమానవుఁడు = నీచుడైన మనిషి
పాటిన్ = తగినది ఏదో
తలంపక = ఆలోచించకుండా
నిష్ఠుర + ఉక్తులన్ = కఠినమైన మాటలను
పలుకుచున్ + ఉండున్ + కాని = మాట్లాడుతూనే ఉంటాడు కానీ
మతిభాసురుఁడు + ఐన = బుద్ధితో ప్రకాశించేవాడైన
గుణప్రపూర్ణుఁడు = మంచి గుణాలు నిండుగా ఉన్నవాడు
ఆ + పలుకులన్ = అలాంటి (కఠినమైన) మాటలను
నిబద్ధిగన్ = నియమంగా, ఎన్నడూ
పల్కఁబోవఁడు = పలకడు
ఎట్లు + అనన్ = ఎలాగంటే
వెల్తికుండ = నీరు తక్కువగా ఉన్న కుండ
తాన్ = అది
తొలఁకుచున్ + ఉండున్ + కాని = తొణుకుతూ ఉంటుంది కానీ
మఱి = మరి

నిండుఘటంబు = నీటితో నిండిన కుండ
తొల్కునె = తొణుకుతుందా? (తొణకదు)**భావం:** ఓ భాస్కరా! అల్పుడైన మనిషి తగినదేదో ఆలోచించకుండా కటువుగా మాట్లాడుతూ ఉంటాడు. బుద్ధిమంతుడు, సద్గుణాలు గలవాడు అలాంటి మాటలు ఎప్పుడూ పలకడు. సగం నీళ్ల కుండ తొణుకుతుంది గానీ నిండు కుండ తొణకదు కదా!
మార్కుల కోసం: ప్రశ్న ప్రతిపదార్థం అడిగింది కాబట్టి ప్రతి పదానికి అర్థం తప్పనిసరి. భావం ఒక్కటే రాస్తే పూర్తి మార్కులు రావు.

2వ ప్రశ్న గద్యం (జీవని పాఠ్యభాగం — BSE మోడల్ పేపర్-2 లో ఇచ్చిన భాగం):

ఒక రోజు నేను పిల్లలకు వేసే టీకాల కోసం ఆసుపత్రికి వెళ్ళి వస్తున్నాను. చంకలో జీవని, భుజంపై వేలాడే హ్యాండ్ బ్యాగ్. సిటీ బస్సు నిండుగా ఉంది. ఆ జనం అరుపుల మధ్య "పాపను నాకివ్వమ్మా !" అంటూ జీవనిని అందుకున్నాడు ఒక వృద్ధుడు. నెరిసిన జుట్టూ, కాంతివంతమైన కళ్ళూ, గొంతులో పొంగి పొర్లుతున్న అనురాగంతో జ్ఞానదీపంలా ఉన్నాడాయన. స్టేజి దగ్గర ఆయన నాతోపాటు దిగాడు. 'థాంక్స్' అంటూ పాపను అందుకోబోతుండగా ఇంటిదాకా ఆహ్వానించవా అన్నాడు నవ్వుతూ. 'రండి' అంటూ ఇంటివైపుకి దారితీశాను. సుమారు రెండు గంటలు ఆ వృద్ధుడు జీవనితో ఆప్యాయంగా గడుపుతూ, నాతో ఇలా అన్నాడు. ఈ క్షణం నువ్వు నాకెంతో సన్నిహితమైన దానివనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే నువ్వు అనుభవిస్తున్న ఈ స్థితిని నేను, నా భార్య అనుభవించాము. జీవనిలాంటి పిల్లలకు ఈ ప్రపంచంలో కొదవ లేదు. మీలాంటి తల్లులే అరుదు. మేము కూడా ఇరవై సంవత్సరాల క్రితమే జీవని లాంటి పాపకు జన్మనిచ్చామని, ఆ పాప పేరు 'ప్రమోదిని' అని, ఆమెను ఒక సైనికురాలుగా పెంచామన్నారు.

2. పై గద్యాన్ని చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.
(అ) ఆ రోజు తల్లి జీవనిని తీసుకుని ఎక్కడి నుంచి, ఏ పని మీద వస్తోంది?
(ఆ) బస్సు దిగాక వృద్ధుడు తల్లిని ఏమని అడిగాడు? ఆమె ఇంట్లో ఎంతసేపు గడిపాడు?
(ఇ) "ఈ క్షణం నువ్వు నాకెంతో సన్నిహితమైన దానివనిపిస్తుంది" అని వృద్ధుడు ఎందుకు అన్నాడు?
(ఈ) గద్యం ఆధారంగా ఒక అర్థవంతమైన ప్రశ్నను తయారుచేయండి. **[8 మార్కులు]**

(అ) పిల్లలకు వేసే టీకాల కోసం తల్లి జీవనిని తీసుకుని ఆసుపత్రికి వెళ్లి, సిటీ బస్సులో తిరిగి వస్తోంది.
(ఆ) బస్సు దిగాక తనను ఇంటిదాకా ఆహ్వానించవా అని వృద్ధుడు నవ్వుతూ అడిగాడు. ఆయన సుమారు రెండు గంటలు జీవనితో ఆప్యాయంగా గడిపాడు.
(ఇ) ఆ తల్లి అనుభవిస్తున్న స్థితిని వృద్ధుడు, ఆయన భార్య కూడా గతంలో అనుభవించారు. ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం వారికీ జీవని లాంటి పాప పుట్టింది. అందుకే ఆమె తనకు ఎంతో సన్నిహితురాలిగా అనిపిస్తోందని అన్నాడు.
(ఈ) జీవనిలాంటి పిల్లల గురించి, వారి తల్లుల గురించి వృద్ధుడు ఏమన్నాడు?
జవాబులన్నీ పూర్తి వాక్యాల్లో రాయాలని బ్లూప్రింట్ సూచన. (ఈ) భాగంలో ప్రశ్నార్థకం (?) తో ముగిసే, గద్యంలోనే జవాబు ఉన్న ప్రశ్న రాయాలి.

3. రామాయణం నుంచి ఇచ్చిన కింది వాక్యాలు ఏయే కాండలకు చెందినవో వాక్యరూపంలో రాయండి.
(అ) యాగరక్షణ కోసం విశ్వామిత్రుడు రామలక్ష్మణులను తన వెంట తీసుకువెళ్లాడు.
(ఆ) శ్రీరాముని పాదుకలను సింహాసనంపై ఉంచి భరతుడు రాజ్యపాలన చేశాడు.
(ఇ) సీతను తీసుకుపోతున్న రావణునితో జటాయువు పోరాడాడు.
(ఈ) సుగ్రీవునికి ఇచ్చిన మాట ప్రకారం శ్రీరాముడు వాలిని సంహరించాడు. **[8 మార్కులు]**

(అ) యాగరక్షణ కోసం విశ్వామిత్రుడు రామలక్ష్మణులను వెంట తీసుకువెళ్లిన సంఘటన **బాలకాండ**లోనిది.
(ఆ) శ్రీరాముని పాదుకలను సింహాసనంపై ఉంచి భరతుడు రాజ్యపాలన చేసిన సంఘటన **అయోధ్యాకాండ**లోనిది.
(ఇ) సీతను తీసుకుపోతున్న రావణునితో జటాయువు పోరాడిన సంఘటన **అరణ్యకాండ**లోనిది.

(ఈ) శ్రీరాముడు వాలిని సంహరించిన సంఘటన **కిష్కింధాకాండ**లోనిది.
కాండ పేరు ఒక్కటే రాస్తే సరిపోదు; బ్లూప్రింట్ ప్రకారం పూర్తి వాక్యం కావాలి.

కింది ప్రశ్నలకు నాలుగైదు వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి. (3 × 4 = 12)

4. 'జలియన్ వాలా బాగ్' పాఠ్యభాగ కవి జీవిత విశేషాలను తెలపండి. **[4 మార్కులు]**

'జలియన్ వాలా బాగ్' పాఠ్యభాగ కవి **డాక్టర్ ఉమర్ ఆలీషా**. ఆయన తూర్పుగోదావరి జిల్లా పిఠాపురంలో జన్మించారు. నాటకాలు, ఖండకావ్యాలు, పద్య గ్రంథాలు, నవలలు, కథలు, ఏకాంకికలు, ప్రహసనాలు, అనువాదాలు వంటి ఎన్నో ప్రక్రియల్లో రచనలు చేశారు. ఆయనకు 'పండిట్', 'మౌల్వీ' అనే బిరుదులు ఉన్నాయి. ఈ పాఠంలో ఆంగ్లేయుల దమనకాండను, భారతీయుల వేదనను పద్యాల్లో చిత్రించారు.

5. 'చేజారిన బాల్యం' పాఠ్యభాగ ప్రక్రియను వివరించండి. **[4 మార్కులు]**

'చేజారిన బాల్యం' **వ్యాస** ప్రక్రియకు చెందిన పాఠం. ఒక విషయాన్ని గురించి రచయిత తన ఆలోచనలను, అనుభవాలను వచనంలో, క్రమంగా, స్వేచ్ఛగా వివరించే రచనను వ్యాసం అంటారు. ఈ పాఠాన్ని శీలా వీర్రాజు రాసిన 'కలానికి ఇటూ అటూ' అనే వ్యాస సంపుటి నుంచి గ్రహించారు. ఇందులో రచయిత తన చిన్ననాటి ఊరు, బడి, బొమ్మలు వేయడంపై ఏర్పడిన ఆసక్తి, బాల్యం ఎలా చేజారిపోయిందో జ్ఞాపకాలుగా చెప్పారు.

6. 'జటాయువు' పాత్ర స్వభావాన్ని రాయండి. **[4 మార్కులు]**

జటాయువు దశరథుని మిత్రుడైన గృధ్రరాజు. పంచవటిలో రాముని కలిసి, రామలక్ష్మణులు లేనప్పుడు సీతను కాపాడతానని మాట ఇచ్చాడు. రావణుడు సీతను ఎత్తుకుపోతుంటే, వృద్ధుడైనా వెనుకాడకుండా అతణ్ణి ఎదిరించి రథాన్ని ధ్వంసం చేశాడు. రావణుడు రెక్కలు నరకడంతో నేలకూలాడు. రాముడు వచ్చే వరకు ప్రాణం నిలుపుకుని, రావణుడు సీతను దక్షిణ దిక్కుకు తీసుకుపోయాడని చెప్పి కన్నుమూశాడు. మాట నిలబెట్టుకోవడం, ధైర్యం, స్నేహధర్మం, త్యాగం అతని స్వభావంలోని గొప్ప గుణాలు. అందుకే రాముడు స్వయంగా అతనికి అంత్యక్రియలు చేశాడు.

కింది ప్రశ్నలకు సూచించిన విధంగా జవాబులు గుర్తించండి. (5 × 2 = 10)

7. గీత గీసిన పదాలకు సరైన అర్థాలను గుర్తించండి.
(అ) దేశానికి హాని చేసేవాడు <u>పరిపంథి</u>.
(A) మిత్రుడు (B) శత్రువు (C) సేవకుడు (D) పండితుడు
(ఆ) తెల్లవారుజామున పొలాలపై <u>నీహారము</u> కమ్ముకుంది.
(A) పొగ (B) ధూళి (C) మంచు (D) వాన **[2 మార్కులు]**

(అ) **(B) శత్రువు**
(ఆ) **(C) మంచు**
ఈ రెండు పదాలూ 'జలియన్ వాలా బాగ్' పాఠంలోనివి.

8. గీత గీసిన పదాలకు సరైన పర్యాయపదాలను గుర్తించండి.
(అ) ఆ దృశ్యం చూసి అందరి <u>హృదయం</u> కరిగిపోయింది.
(A) మనసు, చిత్తం (B) కన్ను, నేత్రం (C) చేయి, కరం (D) తల, శిరస్సు
(ఆ) చెరువులో <u>మీనము</u> ఈదుతోంది.
(A) కప్ప, మండూకం (B) చేప, మత్స్యం (C) పాము, సర్పం (D) పక్షి, విహంగం **[2 మార్కులు]**

(అ) **(A) మనసు, చిత్తం**
(ఆ) **(B) చేప, మత్స్యం**

9. గీత గీసిన పదాలకు సూచించిన విధంగా జవాబులు గుర్తించండి.
(అ) రాజు ఆన మేరకు సైనికులు కదిలారు. (ప్రకృతి పదం గుర్తించండి.)
(A) ఆశ (B) ఆజ్ఞ (C) అన్న (D) ఆనందం
(ఆ) రాత్రి అంతా వర్షం కురిసింది. (వికృతి పదం గుర్తించండి.)
(A) రాతిరి (B) రాజు (C) రత్నం (D) రథం **[2 మార్కులు]**

(అ) **(B) ఆజ్ఞ** — ఆజ్ఞ (ప్రకృతి), ఆన (వికృతి).
(ఆ) **(A) రాతిరి** — రాత్రి (ప్రకృతి), రాతిరి (వికృతి).

10. గీత గీసిన పదాలకు నానార్థాలు గుర్తించండి.
(అ) అన్నదమ్ములు ఆస్తిని సమాన పాలుగా పంచుకున్నారు.
(A) క్షీరం, భాగం (B) నీరు, నిప్పు (C) పండు, కాయ (D) ఇల్లు, వాకిలి
(ఆ) కష్టపడి చదివిన ఫలము పరీక్షలో కనిపిస్తుంది.
(A) పువ్వు, ఆకు (B) నది, సముద్రం (C) పండు, ప్రయోజనం (D) రాయి, మట్టి **[2 మార్కులు]**

(అ) **(A) క్షీరం, భాగం**
(ఆ) **(C) పండు, ప్రయోజనం**

11. గీత గీసిన పదాలకు వ్యుత్పత్త్యర్థాలను గుర్తించండి.
(అ) కొలనులో పంకజాలు వికసించాయి.
(A) జలమును ఇచ్చునది (మేఘం) (B) పంకమున పుట్టినది (పద్మం) (C) భూమిని ధరించునది (పర్వతం) (D) రెండు పుట్టుకలు కలది (పక్షి)
(ఆ) జలధిలో అలలు ఎగసిపడుతున్నాయి.
(A) జలములు దీనియందు ధరింపబడును (సముద్రం) (B) జలమును ఇచ్చునది (మేఘం) (C) పంకమున పుట్టినది (పద్మం) (D) భూమిని ధరించునది (పర్వతం) **[2 మార్కులు]**

(అ) **(B) పంకమున పుట్టినది (పద్మం)** — పంకం అంటే బురద.
(ఆ) **(A) జలములు దీనియందు ధరింపబడును (సముద్రం)**

కింది ప్రశ్నలకు సరైన జవాబు గుర్తించండి. (5 × 1 = 5)

12. వీరుల కీర్తి దిగంతం వరకు వ్యాపించింది. (గీత గీసిన పదాన్ని విడదీసి గుర్తించండి.)
(A) దిగ + అంతం (B) ది + గంతం (C) దిక్ + అంతం (D) దిక్ + కంతం **[1 మార్కు]**

(C) దిక్ + అంతం — జశ్త్వ సంధి. 'క్' స్థానంలో 'గ్' వచ్చింది.

13. కింది పదాల్లో **'గసడదవాదేశ సంధి'**కి చెందిన పదాన్ని గుర్తించండి.
(A) రామాలయం (B) కాలుసేతులు (C) దేవేంద్రుడు (D) అత్యంత **[1 మార్కు]**

(B) కాలుసేతులు = కాలు + చేతులు. ద్వంద్వ సమాసంలో 'చ' స్థానంలో 'స' వచ్చింది.
మిగిలినవి: రామాలయం — సవర్ణదీర్ఘ; దేవేంద్రుడు — గుణ; అత్యంత — యణాదేశ సంధి.

14. మా ఊరి దేవాలయం చాలా పురాతనమైనది. (గీత గీసిన పదం ఏ సంధికి చెందినదో గుర్తించండి.)
(A) గుణ సంధి (B) సవర్ణదీర్ఘ సంధి (C) వృద్ధి సంధి (D) యణాదేశ సంధి **[1 మార్కు]**

> **(B) సవర్ణదీర్ఘ సంధి** — దేవ + ఆలయం; అ + ఆ కలిసి దీర్ఘమైన 'ఆ' వచ్చింది.

15. రామలక్ష్మణులు విశ్వామిత్రుని వెంట వెళ్లారు. (గీత గీసిన పదానికి విగ్రహవాక్యం గుర్తించండి.)
(A) రాముని యొక్క లక్ష్మణుడు (B) రాముని వంటి లక్ష్మణుడు (C) రాముని చేత లక్ష్మణుడు (D) రాముడును, లక్ష్మణుడును **[1 మార్కు]**

> **(D) రాముడును, లక్ష్మణుడును** — ద్వంద్వ సమాసం. రెండు పదాలూ సమాన ప్రాధాన్యంతో ఉన్నాయి.

16. కవిత్వంలో నవరసాలు ఉంటాయి. (గీత గీసిన పదం ఏ సమాసమో గుర్తించండి.)
(A) రూపక సమాసం (B) ద్వంద్వ సమాసం (C) ద్విగు సమాసం (D) బహువ్రీహి సమాసం **[1 మార్కు]**

> **(C) ద్విగు సమాసం** — నవ (తొమ్మిది) సంఖ్య గల రసాలు. మొదటి పదం సంఖ్యను తెలిపితే ద్విగు.

కింది ప్రశ్నలకు సూచించిన విధంగా జవాబులు రాయండి. (9 × 1 = 9)

17. ప్రళయ పయోధముల్ గురియు భంగి (ఈ పద్యభాగానికి సరైన ఆధునిక వచనాన్ని రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **ప్రళయకాలపు మేఘాలు కురిసే విధంగా.**
> పయోధములు = మేఘాలు; భంగి = విధంగా, లాగా. (జలియన్ వాలా బాగ్ పాఠంలోని పద్యపాదం.)

18. రచయిత చిన్నప్పుడు బొమ్మలు వేశారు. (ఈ వాక్యానికి వ్యతిరేకార్థక వాక్యం రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **రచయిత చిన్నప్పుడు బొమ్మలు వేయలేదు.**

19. ఉమర్ ఆలీషా కవి. ఉమర్ ఆలీషా పండితుడు. (ఈ సామాన్య వాక్యాలను సంయుక్త వాక్యంగా మార్చి రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **ఉమర్ ఆలీషా కవి, పండితుడు.**
> రెండు వాక్యాల్లో కర్త ఒక్కరే; సమాన ప్రాధాన్యం గల రెండు విషయాలను కలిపితే సంయుక్త వాక్యం.

20. సీత మాయలేడిని చూసింది. సీత దాన్ని తెమ్మని రాముని కోరింది. (ఈ సామాన్య వాక్యాలను సంశ్లిష్ట వాక్యంగా మార్చి రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **సీత మాయలేడిని చూసి, దాన్ని తెమ్మని రాముని కోరింది.**
> మొదటి క్రియ 'చూసింది' అసమాపక క్రియ 'చూసి' గా మారింది.

21. రావణుడు సీతను అపహరించాడు. (ఈ వాక్యానికి సరైన కర్మణి వాక్యాన్ని రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **రావణుని చేత సీత అపహరించబడింది.**

22. "ఉత్సాహం ఉన్నవానికి అసాధ్యం లేదు" అని లక్ష్మణుడు రామునితో అన్నాడు. (ప్రత్యక్ష వాక్యాన్ని పరోక్ష వాక్యంగా మార్చి రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **ఉత్సాహం ఉన్నవానికి అసాధ్యం లేదని లక్ష్మణుడు రామునితో అన్నాడు.**
> ఉద్ధరణ చిహ్నాలు తీసేసి, 'లేదు' + 'అని' కలిపి 'లేదని' అని రాయాలి.

23. దయచేసి నా మాట వినండి. (ఇది ఏ రకమైన సామాన్య వాక్యమో రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **ప్రార్థనార్థక వాక్యం.** 'దయచేసి' అని వేడుకోవడం కనిపిస్తోంది.

24. ఆహా! ఎంత అందమైన తోట! (ఇది ఏ రకమైన సామాన్య వాక్యమో రాయండి.) **[1 మార్కు]**

> **ఆశ్చర్యార్థక వాక్యం.**

25. ఆశీరర్థక వాక్యానికి ఒక ఉదాహరణ రాయండి. **[1 మార్కు]**

> **నీవు నూరేళ్లు చల్లగా జీవించు.** (పెద్దలు దీవించే వాక్యం ఆశీరర్థకం.)

విభాగం II — సున్నితత్వం — 20 మార్కులు

పాఠాలపై విషయాత్మక ప్రశ్నలు, అలంకారం, ఛందస్సు. 26 నుంచి 29 వరకు.

కింది ప్రశ్నలకు 8 నుంచి 10 వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి. (2 × 8 = 16)

26. 'జలియన్ వాలా బాగ్' పాఠ్యభాగం ఆధారంగా ఆంగ్లేయుల నిరంకుశత్వాన్ని కవి ఎలా చిత్రించారో మీ సొంత మాటల్లో రాయండి. **[8 మార్కులు]**

> డాక్టర్ ఉమర్ ఆలీషా 'జలియన్ వాలా బాగ్' పాఠంలో స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలం నాటి ఒక దారుణ ఘటనను పద్యాల్లో చిత్రించారు. భారతీయుల తిరుగుబాట్లను అణచడానికి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం రౌలట్ చట్టం తెచ్చింది. దాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ ప్రజలు జలియన్ వాలా బాగ్‌లో సమావేశమయ్యారు. జనరల్ డయ్యర్ ఆదేశంతో నిరాయుధులైన ఆ ప్రజలపై కాల్పులు జరిగాయి. ఆ దృశ్యాన్ని కవి ప్రళయకాలపు మేఘాలు వర్షించినట్లుగా ఫిరంగి గుండ్లు కురిశాయని వర్ణించారు. జనులను చంపగా కారిన రక్తం వాన నీటిలా ప్రవహించిందని ఉపమాలంకారంతో చెప్పారు. ఒకప్పుడు ఆంగ్ల కిరీటాన్ని కాపాడేందుకు భక్తిశ్రద్ధలతో సేవ చేసిన భారతీయ సైనికుడే, ఈ అన్యాయం చూశాక వారిపై పోరాటానికి సిద్ధమయ్యాడని కవి గుర్తుచేశారు. నిరాయుధుల మీద జరిగిన ఈ దాడి భారతీయుల హృదయాల్లో ఆగ్రహాన్ని రగిలించిందని పద్యాలు చెబుతాయి. ఈ విధంగా పాలకుల క్రూరత్వాన్ని, ప్రజల వేదనను, దేశభక్తుల ఆగ్రహాన్ని కవి హృదయాన్ని కదిలించేలా చిత్రించారు.
> *అసలు పరీక్షలో ఈ ప్రశ్నకు (లేదా) ఎంపికగా మరో పద్య పాఠం నుంచి ప్రశ్న ఉంటుంది.*

27. 'చేజారిన బాల్యం' పాఠం ఆధారంగా రచయిత బాల్యం ఎలా గడిచిందో, అది ఎలా చేజారిపోయిందో రాయండి. **[8 మార్కులు]**

> 'చేజారిన బాల్యం' శీలా వీర్రాజు రాసిన వ్యాసం. ఇందులో ఆయన తన చిన్ననాటి రోజులను ఆప్యాయంగా గుర్తుచేసుకున్నారు. రచయిత ఊరి పక్కనే గోదావరి నది ప్రవహించేది; ఊరి చుట్టూ చెట్లు, చేమలు ఉండేవి. ఆ రోజుల్లో విద్యుత్ దీపాలు పెద్ద రోడ్లలోనే ఉండేవి; ఆయన వీధిలో కిరసనాయిలు దీపం వెలిగేది. ప్రైవేటు మాష్టారు రామ్మూర్తిగారు పాఠాలు చెప్పాక ఆయనను బొమ్మలు వేయమని ప్రోత్సహించేవారు. రచయిత విమానం, ఇల్లు, కిరసనాయిలు దీపం వంటి బొమ్మలు వేశారు; మాష్టారు మెచ్చుకోవడంతో చిత్రకళపై ఆసక్తి పెరిగింది. ఆటపాటలు, స్నేహాలు, ఏ బాధ్యతా లేని

స్వేచ్ఛ ఆయన బాల్యాన్ని మధురంగా మార్చాయి. ఒకసారి తండ్రి "నువ్వింకా చిన్నపిల్లవాడివే అనుకుంటున్నావా?" అని మందలించినప్పుడు, తాను పెద్దవాడినయ్యానని రచయితకు అర్థమైంది. చూస్తూ ఉండగానే బాల్యం చేతుల్లోంచి జారిపోయిందని ఆయన భావించారు. అందుకే ఈ వ్యాసానికి 'చేజారిన బాల్యం' అనే పేరు సరిగ్గా సరిపోతుంది.
అసలు పరీక్షలో (లేదా) ఎంపికగా మరో గద్య పాఠం నుంచి ప్రశ్న ఉంటుంది.

కింది ప్రశ్నలకు సూచించిన విధంగా జవాబులు రాయండి. (2 × 2 = 4)

28. సంసార సాగరాన్ని ఈదడం సులభం కాదు. (పై వాక్యంలో గల అలంకారం గుర్తించి, లక్షణం రాయండి.) **[2 మార్కులు]**

రూపకాలంకారం.
లక్షణం: ఉపమేయానికి, ఉపమానానికి భేదం లేనట్లు, రెండూ ఒకటే అన్నట్లు చెబితే అది రూపకాలంకారం.
ఉపమేయం — సంసారం; ఉపమానం — సాగరం. 'వలె', 'లాగా' వంటి పోలిక పదం లేకుండా సంసారాన్నే సాగరంగా చెప్పారు.
ఉపమాలంకారంలో 'వలె, పలె, భంగి' వంటి పోలిక పదం ఉంటుంది; రూపకంలో ఉండదు. జలియన్ వాలా బాగ్ పాఠంలోని 'రక్తము వర్షపాతముంబలెఁ బ్రవహించె' ఉపమకు ఉదాహరణ.

29. పలుచని నీచమానవుఁడు పాటిఁ దలంపక నిష్ఠురోక్తులం (గురు, లఘువులు గుర్తించి గణవిభజన చేసి పద్యం పేరు రాయండి.) **[2 మార్కులు]**

ప లు చ	ని నీ చ	మా న వుఁ	డు పా టిఁ	ద లం ప	క నిష్ ఠు	రో క్తు లం
I I I	I U I	U I I	I U I	I U I	I U I	U I U
న	జ	భ	జ	జ	జ	ర

న, జ, భ, జ, జ, జ, ర గణాలు వచ్చాయి కాబట్టి ఇది **చంపకమాల** పద్యపాదం.
యతి: 1వ అక్షరం 'ప' కు 11వ అక్షరం 'పా' తో మైత్రి. ప్రాస: నాలుగు పాదాల్లోనూ రెండో అక్షరం 'ల'.
జాగ్రత్త: 'వుఁ', 'టిఁ' లోని అరసున్న (ఁ) గురువు కాదు. 'ని' తర్వాత 'ష్ఠ' సంయుక్తాక్షరం రావడంతో 'నిష్' గురువు.

విభాగం III — సృజనాత్మకత — 20 మార్కులు

సృజనాత్మక రచన, ఉపవాచకం, జాతీయాలు. 30 నుంచి 33 వరకు.

కింది ప్రశ్నలకు 8 నుంచి 10 వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి. (2 × 8 = 16)

30. (A) 'జలియన్ వాలా బాగ్' పాఠం స్ఫూర్తితో, మీ పాఠశాల స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ సభలో 'స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల త్యాగం' అనే అంశంపై చేసే ప్రసంగాన్ని రాయండి.

(లేదా)

(B) 'చేజారిన బాల్యం' పాఠం ఆధారంగా, మీ బాల్యంలో మరచిపోలేని ఒక సంఘటనను వివరిస్తూ మీ మిత్రునికి లేఖ రాయండి. **[8 మార్కులు]**

(A) నమూనా ప్రసంగం
గౌరవనీయులైన ప్రధానోపాధ్యాయులకు, ఉపాధ్యాయులకు, నా ప్రియమైన మిత్రులకు నమస్కారం.
ఈ రోజు మనం స్వేచ్ఛగా జెండా ఎగురవేస్తున్నాం. ఈ స్వేచ్ఛ మనకు సులభంగా రాలేదు. వేలాది మంది సమరయోధులు తమ ప్రాణాలను త్యాగం చేస్తేనే 1947 ఆగస్టు 15న దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. 1919 ఏప్రిల్ 13న అమృత్‌సర్‌లోని

జలియన్ వాలా బాగ్‌లో సమావేశమైన నిరాయుధ ప్రజలపై ఆంగ్లేయులు కాల్పులు జరిపారు. ఆ ఘటన దేశమంతటా ఆగ్రహాన్ని రగిలించింది. మహాత్మా గాంధీ అహింసా మార్గంలో కోట్లాది ప్రజలను ఉద్యమంలో నడిపించారు. భగత్ సింగ్ వంటి యువకులు చిన్న వయసులోనే ఉరికంబం ఎక్కారు. మన రాష్ట్రానికి చెందిన అల్లూరి సీతారామరాజు మన్యం ప్రజల కోసం ఆంగ్లేయులను ఎదిరించారు. వారి త్యాగానికి మనం ఇచ్చే నిజమైన గౌరవం — బాగా చదవడం, నిజాయితీగా బతకడం, దేశ నియమాలను పాటించడం. ఈ జెండా ఎప్పుడూ సగర్వంగా ఎగిరేలా మనమంతా కృషి చేద్దాం. జై హింద్.

(B) నమూనా లేఖ

విజయవాడ,
5 నవంబర్ 2026.ప్రియమైన మిత్రుడు కిరణ్‌కు,
నీ ఉత్తరం అందింది. నువ్వు, మీ ఇంట్లో అందరూ క్షేమంగా ఉన్నారని భావిస్తాను. ఈ మధ్య తెలుగు తరగతిలో 'చేజారిన బాల్యం' పాఠం చదివాం. అది చదువుతుంటే నా చిన్ననాటి ఒక సంఘటన గుర్తొచ్చింది.
నేను మూడో తరగతిలో ఉన్నప్పుడు మా ఊరి చెరువు గట్టున స్నేహితులతో కలిసి కాగితపు పడవలు చేసి నీళ్లలో వదిలేవాళ్లం. ఒకరోజు నా పడవ అందరి పడవల కన్నా దూరం వెళ్లింది. ఆ రోజు నేను పొందిన ఆనందం ఇప్పటికీ మరచిపోలేను. ఇంటికి వచ్చాక అమ్మకు ఆ కథంతా ఎన్నిసార్లు చెప్పానో!
రచయిత తన మాష్టారు ప్రోత్సాహంతో బొమ్మలు వేయడం నేర్చుకున్నట్లే, మా నాన్నగారు ఆ రోజు నాకు కాగితంతో ఇంకా రకరకాల బొమ్మలు చేయడం నేర్పించారు. ఇప్పుడు పదో తరగతి చదువుల మధ్య ఆ ఆటలకు సమయం దొరకడం లేదు. బాల్యం నిజంగానే చేజారిపోయిందనిపిస్తుంది.
నీ బాల్యంలోని మరపురాని సంఘటన గురించి తిరిగి ఉత్తరం రాయి. మీ అమ్మానాన్నలకు నా నమస్కారాలు.

ఇట్లు,
నీ ప్రియ మిత్రుడు,
రవి.

చిరునామా:
కె. కిరణ్, పదో తరగతి,
జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల,
గుంటూరు.
లేఖలో ప్రదేశం, తేదీ, సంబోధన, క్షేమ సమాచారం, విషయం, ముగింపు, సంతకం, చిరునామా — ఏదీ వదలకూడదు.

31. (A) విశ్వామిత్రుని వెంట వెళ్లిన రామలక్ష్మణులు బాలకాండలో సాధించిన కార్యాలను వివరించండి.

(లేదా)

(B) సుగ్రీవునితో శ్రీరామునికి స్నేహం ఎలా కుదిరిందో, వాలి వధ వరకు జరిగిన సంఘటనలను రాయండి. **[8 మార్కులు]**

(A) యాగాలకు రాక్షసులు ఆటంకం కలిగిస్తుండడంతో, విశ్వామిత్రుడు యాగరక్షణ కోసం రాముని పంపమని దశరథుని కోరాడు. మొదట దశరథుడు వెనుకాడినా, వసిష్ఠుని సలహాతో రామలక్ష్మణులను పంపాడు. దారిలో విశ్వామిత్రుడు ఆకలిదప్పులు తెలియకుండా ఉండే బల, అతిబల విద్యలను రామునికి ఉపదేశించాడు. గురువు ఆజ్ఞతో రాముడు తాటకను సంహరించాడు. సంతోషించిన విశ్వామిత్రుడు ఎన్నో దివ్యాస్త్రాలను అనుగ్రహించాడు. సిద్ధాశ్రమంలో యాగం జరుగుతుండగా వచ్చిన సుబాహుని రాముడు సంహరించాడు; మారీచుని మానవాస్త్రంతో సముద్రంలో పడేలా దూరంగా విసిరేశాడు. తర్వాత మిథిలకు వెళ్తూ, గౌతమాశ్రమంలో అహల్యకు శాపవిమోచనం కలిగించాడు. జనకుని సభలో శివధనుస్సును ఎక్కుపెట్టి విరిచాడు. అలా సీతారాముల కల్యాణం జరిగింది. గురువు మాట శిరసావహించిన శిష్యులుగా రామలక్ష్మణులు బాలకాండలోనే తమ శౌర్యాన్ని చాటారు.

(B) సీతను వెతుకుతూ రామలక్ష్మణులు ఋష్యమూక పర్వతం దగ్గరికి చేరారు. వారిని చూసి భయపడిన సుగ్రీవుడు, వచ్చినవారు ఎవరో తెలుసుకురమ్మని హనుమంతుని పంపాడు. హనుమంతుడు భిక్షువు వేషంలో వచ్చి వారితో మాట్లాడి, వారిని సుగ్రీవుని దగ్గరకు తీసుకువెళ్లాడు. అగ్నిసాక్షిగా రాముడు, సుగ్రీవుడు మిత్రులయ్యారు. ఆకాశమార్గంలో సీత

జారవిడిచిన నగలను సుగ్రీవుడు రామునికి చూపించాడు. అన్న వాలి తనను రాజ్యం నుంచి వెళ్లగొట్టి, తన భార్య రుమను కూడా దక్కించుకున్నాడని సుగ్రీవుడు తన బాధ చెప్పుకున్నాడు. సుగ్రీవునికి నమ్మకం కలిగించడానికి రాముడు దుందుభి కళేబరాన్ని కాలితో దూరంగా విసిరి, ఒకే బాణంతో ఏడు సాల వృక్షాలను ఛేదించాడు. మొదటి యుద్ధంలో అన్నదమ్ములిద్దరూ ఒకేలా ఉండడంతో రాముడు బాణం వేయలేకపోయాడు. రెండోసారి గుర్తుగా సుగ్రీవుని మెడలో పూలతీగ వేయించారు. ఆ యుద్ధంలో రాముడు చెట్టు చాటు నుంచి బాణం వేసి వాలిని సంహరించాడు. తర్వాత సుగ్రీవుడు కిష్కింధకు రాజయ్యాడు; వాలి కుమారుడు అంగదుడు యువరాజయ్యాడు.
బ్లూప్రింట్ ప్రకారం ఈ ప్రశ్న ఉపవాచకంలోని ఏ కాండ నుంచైనా రావచ్చు; A, B ఒకే కాండ నుంచి ఇవ్వరు.

కింది ప్రశ్నలకు సూచించిన విధంగా జవాబులు రాయండి. (2 × 2 = 4)

32. పరీక్ష ఫలితాల రోజు దగ్గర పడుతుంటే విద్యార్థులకు గుండెల్లో రైళ్లు పరిగెత్తాయి. (పై వాక్యంలోని జాతీయాన్ని గుర్తించి విడిగా రాయండి.) **[2 మార్కులు]**

జాతీయం: గుండెల్లో రైళ్లు పరిగెత్తడం.
అర్థం: తీవ్రమైన భయం, ఆందోళన కలగడం.
బ్లూప్రింట్ ప్రకారం అసలు పరీక్షలో ఈ ప్రశ్న పాఠాల్లోని జాతీయాల నుంచే వస్తుంది. పాఠాల చివర ఉన్న జాతీయాలను పుస్తకం నుంచి జాబితాగా రాసుకోండి.

33. 'శబరి ఎదురుచూపులు' — ఈ జాతీయాన్ని ఏ అర్థంలో/సందర్భంలో ఉపయోగిస్తారో రాయండి. **[2 మార్కులు]**

ఎంతో కాలంగా, ఓపికగా, భక్తితో ఒకరి రాక కోసం ఎదురుచూడడాన్ని 'శబరి ఎదురుచూపులు' అంటారు. అరణ్యకాండలో శబరి శ్రీరాముని రాక కోసం ఏళ్ల తరబడి ఎదురుచూసింది. అందుకే ఈ మాట వచ్చింది.
ఉదాహరణ: విదేశాల్లో ఉన్న కొడుకు కోసం ఆ తల్లి శబరి ఎదురుచూపులు చూస్తోంది.
